

13.5.2026

Lupatunnus
HL2020:0048
Tukes 11801/10.02.00/2020

KUULUTUS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on kaivoslain (621/2011) perusteella 13.5.2026 hyväksynyt seuraavan kullanhuuhdontalupaa koskevan hakemuksen:

Hakija: Antti Heikkinen, Toni Raesalmi
Lupatunnus: HL2020:0048
Alueen sijainti ja koko: Sodankylä, Mäkarä 4,2 ha

Päätökseen saa kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisesta. Päätöksen liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on menettävä.

Päätös on nähtävillä Tukesin kotisivulla osoitteessa: <https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/kullanhuuhdontaluvat>

Tieto päätöksen antamisesta on julkaistu sijaintikunnan ilmoituskanavilla.

Lisätietoja kaivosasiat@tukes.fi tai puh. 029 5052 201

Kuulutettu 13.5.2026

Pidetään nähtävänä 19.6.2026 asti (Valitusajan päättymispäivä).

Antti Heikkinen

PÄÄTÖS KULLANHUHDONTALUVAN MYÖNTÄMISESTÄ

Hakijat: Antti Heikkinen, Toni Raesalmi
Vireilletulopäivämäärä: 13.10.2020
Etu oikeuspäivämäärä: 13.10.2020
Hakemuksen tarkoitus: Kullanhuuhdonta valtion omistamalla alueella.
Kaivoslain (621/2011) 22 §:n mukaan kullanhuuhdontaan valtion omistamalla alueella on oltava kaivosviranomaisen lupa.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto **myöntää** kaivoslain (621/2011) nojalla hakijalle kullanhuuhdONTALUVAN **HL2020:0048** hakemuksen mukaisesti.

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa (621/2011) säädetyt edellytykset täyttyvät eikä kaivosviranomaisen selvityksen perusteella luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.
Kaivoslaki (621/2011) 45 § ja 50 §.

KullanhuuhdONTALUVAN haltijalla on tässä luvassa mainitulla kullanhuuhdonta-alueella yksinoikeus etsiä ja kartoittaa maaperässä esiintyvää kultaa, ottaa talteen ja hyödyntää maaperässä esiintyvää kultaa huuhtomalla sekä ottaa talteen ja hyödyntää huuhdonnan sivutuotteena irtomaasta löytyvät platinahiput sekä jalo- ja korukivet.

Tämä kullanhuuhdONTALUPA oikeuttaa luvanhaltijan suorittamaan lupa-alueella kullanhuuhdONTAA koneellisesti. Hakijan tarkoituksena on käyttää kullan huuhtomiseen kahta kaivuuyksikköä ja rikastettavan maan määrä on enintään **3 000 m³** kaivuukauden aikana.

HL2020:0048 -alueella on voimassa oleva 28.10.2021 hyväksytty ympäristölupa PSAVI/8279/2020. Päätös on voimassa toistaiseksi.

Päätöksen voimassaolo

KullanhuuhdONTALUPA on **voimassa tällä päätöksellä neljä (4) vuotta** päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Perustelut: Hakemuksen mukaisesti. Luvan voimassaoloaika on lain sallima enimmäisaika uudelle kullanhuuhdontaluvan voimassaolon jatkamiselle. Kullanhuuhdonnan ei katsota aiheuttavan yleiselle tai yksityiselle edulle sellaista vahinkoa tai haittaa, että luvan voimassaoloaikaa olisi lyhennettävä.

Päätöksen täytäntöönpano

Kaivoslain (621/2011) 168.1 §:n mukaisesti **kullanhuuhdontalupa**an perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun tämä lupapäätös on saanut lainvoiman ja **lupapäätöksessä määrättyt velvoitteet on suoritettu ja vakuus on asetettu.** Kaivosviranomaisen voi kuitenkin kaivoslain (621/2011) 169 §:n nojalla antaa päätöksen täytäntöönpanomääräyksen perustellusta syystä hakijan pyynnöstä, jolloin luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen.

Tässä luvassa määrätty kullanhuuhdontakorvaus on suoritettava vuosittain omatoimisesti lupamääräyksen 12 mukaisesti Metsähallitukselle.

Jos asianomaisen toimenpiteen suorittaminen edellyttää muualla lainsäädännössä vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on saanut lainvoiman tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta. Konellisen kullankaivuun kyseessä ollessa toimenpiteiden suorittaminen edellyttää, että ympäristöviranomaisen myöntämä ympäristönsuojelulain ja/tai vesilain mukainen lupa on lainvoimainen.

Luvan hakija on hakemuksessa pyytänyt päätöksen täytäntöönpanomääräystä kaivoslain 169 §:n mukaisesti ja perustellut hakemuksessaan täytäntöönpanomääräyksen tarpeen.

Kaivosviranomaisen ei anna alueelle täytäntöönpanomääräystä koska kyseessä on uusi lupa-alue joka sijaitsee alueella, jolla ei ole kaivosviranomaisen tietojen mukaan ennen harjoitettu kullanhuuhdontaa. Täytäntöönpanomääräyksen antaminen alueelle jolla ei ole ennen harjoitettu kullanhuuhdontaa, edellyttää erityisen painavia perusteita, joita hakija ei ole esittänyt hakemuksessaan.

Kullanhuuhdonta voidaan aloittaa vasta, kun kullanhuuhdontalupa on lainvoimainen ja tässä kullanhuuhdontaluvassa edellytetyt velvoitteet on suoritettu. Kullanhuuhdontaluvalla HL2020:0048 on määrätty asetettavaksi 4000 euron vakuus.

Luvan haltijan tulee huolehtia, että alueella kullanhuuhdontaa suorittava henkilö tai henkilöt ovat perehtyneet tässä luvassa annettuihin määräyksiin.

Kullanhuuhdonta-alueen tiedot

Pinta-ala: 4,2 hehtaaria.

Alueen nimi: Uusi Elämä

Sijainti: Sodankylä, Vuotson länsipuoli, Mäkärän alueella, Metsähallituksen hallinnoimalla alueella. Alueen sijainti ja rajat ilmenevät tämän päätöksen liitetystä kartasta (liite 2).

LUPAMÄÄRÄYKSET

Kullanhuuhdonta-luvassa annettavat määräykset kaivoslain (621/2011) 54 §:n mukaisesti:

1 Kullanhuuhdonnan ajankohdat ja menetelmät

Tämä kullanhuuhdonta-lupa oikeuttaa luvanhaltijan suorittamaan lupa-alueella kullanhuuhdonta koneellisesti. Päätöksen mukaisen koneellisen kullankaivun suorittamiseen tarvitaan kullanhuuhdonta-luvan lisäksi ympäristösuojelulain mukainen lupa, joka luvan haltijalla on voimassa.

Ympäristölupapäätöksessä on annettu ympäristösuojelulain mukaiset määräykset mm. toiminnan laajuudesta, päästöistä ja niiden vähentämisestä. Ympäristöilmoituspäätöksen edellytyksenä on muun muassa, että toiminnasta ei saa aiheutua terveyshaittaa tai merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. HL2020:0048-alueelle myönnetyn ympäristöluvan mukaisesti alueella käytetään yhtä 20 tonnin kaivuuyksikköä, sekä kahta polttomootorikäyttöistä vesipumppua.

Vuotuinen kaivumäärä on enimmillään 3000 m³. Toiminta tulee rajoittaa vuosittain 1.6.–30.9. väliselle ajalle.

Perustelut: Hakemuksen mukaisesti. Toiminnan alueellisella ja ajallisella rajoittamisella vähennetään vaikutuksia lupa-alueeseen, sen ympäristöön ja alueen mahdolliseen muuhun toimintaan. Alue on rajattu ja toimintaan tarvittavien lupien lupaehdot lupa-alueella turvaavat sen, että toiminnasta mahdollisesti aiheutuvat haitat ovat ajalliselta kestoltaan ja sijainniltaan rajallisia, eivätkä olennaisesti haittaa saamelaisten oikeutta harjoittaa kieltään ja kulttuuriaan.

2 Kullanhuuhdonta-alueen kunnossapito

Kullanhuuhdonta on rajoitettava välttämättömiin toimenpiteisiin. Kullanhuuhdonta-luvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kullanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luontoesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muille lähistöllä olevien alueiden käyttötärpeille haittaa tai vahinkoa eikä vahinkoa kulttuurihistoriallisesti arvokkaille kohteille, jotka usein liittyvät Lapin alueella 1860-luvulta asti harjoitettuun kullanhuuhdontaan. Kullanhuuhdonta-luvan haltijan on pidettävä kullanhuuhdonta-alue sellaisessa kunnossa, että se jatkuvasti täyttää turvallisuuden vaatimukset eikä haitallisia ympäristövaikutuksia aiheudu.

Toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että puustolle aiheutuvat vahingot ovat mahdollisimman vähäisiä. Pystypuiden kaataminen on lähtökohtaisesti kiellettyä, puuston poistamisesta on sovittava etukäteen alueen hallinnasta vastaavan Metsähallituksen

kanssa. Kaivuualueelle on pyrittävä säästämään siellä mahdollisesti tavatut pesäpuut, lahoppuut, sekä mahdollisuuksien mukaan jättämään pysyväisluonteisia säästöpuuryhmiä.

Perustelut: Määräys perustuu kaivoslain (621/2011) 24 §:ään.

Sopimalla puuston poistamisesta etukäteen varmistetaan siitä, ettei olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luontoesiintymien olennaista vahingoittumista tai merkittävää maisemallista haittaa pääse syntymään.

Kullanhuuhdontaluvan nojalla ei saa harjoittaa toimintaa, joka vaikuttaa vesistöön. Mikäli lupa-alueelle suunnitellaan vesistöön vaikuttavaa toimintaa, tulee sen tapahtua alueella voimassa olevan ympäristölupaa koskevassa päätöksessä (PSAVI/8279/2020) annettujen määräysten mukaisesti.

3 Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen

Alue kuuluu Lapin paliskunnan alueeseen. Kullanhuuhdontaluvan haltijan on estettävä porojen joutuminen jyrkkäreunaisiin kaivuukuoppiin ja merkittävä tai luiskattava kaivannot siten, ettei niistä aiheudu vaaraa alueella liikkuville ihmisille ja eläimille. Lupa-alueelle ei saa virittää puiden väliin naruja tai muuta vastaavaa, joka voi aiheuttaa vaaratilanteita alueella mahdollisesti liikkuville. Kaivannot tulee merkata maastoon heijastinkepeillä. Lisäksi kullanhuuhdonnan tarvikkeet on varastoitava alueelle keskitetysti siten, ettei niistä aiheudu poronhoidolle haittaa.

Mahdolliset poronhoitotyöt alueella tulee ottaa toiminnassa huomioon ja tämän mahdollistamiseksi toiminta alueella on tarvittaessa keskeytettävä paliskunnan perustellusta pyynnöstä. Kullanhuuhdontaluvan haltijan on otettava huomioon alueella mahdollisesti olevat poronhoidolle tärkeät rakenteet kuten esimerkiksi erotusaidat. Poronhoitoon liittyviä rakenteisiin ei saa kajota ilman asianosaisen paliskunnan lupaa, ja kulkemiseen on käytettävä valmiita veräjiä.

Perustelut: Määräys perustuu Poronhoitolain (848/1990) 2§:ään ja kaivoslain (621/2011) 54 §:ään.

Edellä mainituilla toimenpiteillä ehkäistään kullanhuuhdonnasta poronhoidolle mahdollisesti aiheutuvia haittoja erityisellä poronhoitoalueella. Kaivosviranomaisen on arvioinut tämän luvan nojalla sallitun toiminnan mahdollista haittaa ja olennaista vaikutusta, toiminnan luonteen ja laajuuden sekä ennakoitavissa olevien vaikutusten perusteella. Alueen ominaisuudet, luvanmukainen kaivumäärä ja luvassa annettu aikarajoitus huomioiden lupamääräyksillä voidaan varmistua, ettei tämän tai alueen lähimpien lupien luvanmukainen toiminta yhdessä aiheuta poronhoidolle olennaista haittaa.

4 Saamelais- ja kolttasioihin liittyvät määräykset

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on huolehdittava, ettei toiminnasta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa aiheudu sellaista haittaa, joka olennaisesti heikentäisi edellytyksiä harjoittaa saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Mikäli olennaista haittaa aiheutuu, toiminta on keskeytettävä ja aiheutunut haitta korjattava välittömästi.

Perustelut: Määräys perustuu kaivoslain (621/2011) 38 § ja 50 §:ään.
Alue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella.

Perustelut ja asian selvittäminen

Asian selvittämiseksi kaivosviranomaisen on pyytänyt lausunnot Sodankylän kunnalta, Saamelaiskäräjiltä, alueen paliskunnalta ja Metsähallitukselta. Lisäksi päätöksenteon tukena on käytetty Saamelaisten kotiseutualueen luonnonvarasuunnitelmaa sekä Maanmittauslaitoksen ja Metsähallituksen paikkatietoaineistoja.

Kullanhuuhdonnan mahdollinen vaikutus saamelaiskulttuuriin selvitetään paliskunnittain, koska poronhoito on tärkeä osa saamelaiskulttuuria ja se on alueiden käytön kannalta herkkä elinkeino. Koska paliskuntien alueet on selkeästi rajattu aidoilla, kaivoslain mukaisen kullanhuuhdonnan vaikutukset saamelaiskulttuurille rajoittuvat pääasiallisesti sen paliskunnan alueeseen, jolla kullanhuuhdonta harjoitetaan. Tämän kullanhuuhdontaluvan mukainen toiminta ei aiheuta huomattavaa haittaa poronhoidolle, kun tässä lupapäätöksessä ja ympäristölupaviranomaisen antamassa ympäristöluvassa annettuja lupamääräyksiä noudatetaan.

Lapin paliskunnan alueen kokonaispinta-ala on noin 456000 ha. Lapin paliskunnan alueelle sijoittuu 66 kpl lainvoimaisia kullanhuuhdontaan oikeuttavia lupia, yhteispinta-alaltaan noin 342 ha. Lainvoimaisista kullanhuuhdontaluvista 39 kpl (n. 190 ha) on lapiokaivuulupia ja 27 kpl (n. 151 ha) konekaivuulupia.

Vuosittainen kaivuutoiminnan piirissä oleva alue on lapiokaivuussa yleisesti alle 0,1 % (alle 10 m²) lupa-alueen pinta-alasta. Konekaivuun toimenpiteiden piirissä lupa-alueesta on yleisesti vuosittain pääsääntöisesti alle 0,5 ha (50 m X 100 m).

Kaivosviranomaisen on arvioinut tämän luvan nojalla sallitun toiminnan mahdollista haittaa ja olennaista vaikutusta harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja tai muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria saamelaisten kotiseutualueella. Toiminnan luonteen ja laajuuden sekä ennakoitavissa olevien vaikutusten perusteella kaivosviranomaisen arvioi,

ettei tämän kullanhuuhdontaluvan lupamääräysten mukainen toiminta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien lupien tai alueen muiden maankäyttömuotojen kanssa yhdessä olennaisesti heikennä edellytyksiä harjoittaa saamelaiselinkeinoja tai ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria.

5 Yhteisvaikutusten arviointi

Kaivosviranomaisen on tehtävä yhteisvaikutusten arviointi, jossa tarkastellaan alueella olevien kullanhuuhdontalupien ja alueen muun maankäytön yhteisvaikutuksia saamelaisten elinkeinoon, saamelaiskulttuuriin sekä poronhoitoon ja muihin maankäyttömuotoihin.

Kyseessä oleva kullanhuuhdontalupa oikeuttaa luvanhaltijan suorittamaan lupa-alueella kullanhuuhdontaa koneellisesti 1.6.-30.9. välisenä aikana. Alueella käytetään yhtä kaivuuyksikköä ja vuotuinen suurin sallittu kaivumäärä on 3 000 m³ kaivuukauden aikana. Lupa-alueella HL2020:0048 on voimassa oleva, 28.10.2021 myönnetty ympäristölupa.

Lupa-alue sijaitsee Sodankylän kunnassa, Mäkarän alueella. Yhteisvaikutuksia arvioidaan Tankajoen alaosan valuma-alueella (Valuma-alueen tunnus: 65.881), jonka pinta-ala on n. 11133 ha. Tankajoen alaosan valuma-alue muodostaa yhteisvaikutusten arvioinnin kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden.

5.1 Kullankaivuun kokonaismaankäyttö myönnettävän luvan läheisyydessä

Lupa-alue kohdistuu Pohjois-Lapin maakuntakaava-alueelle. Kaavassa alue on merkinnällä M1 (metsä- ja porotalousvaltainen alue). Aluetta voidaan käyttää pääasiassa käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin. Alueella ei ole voimassa yleiskaavaa, osayleiskaavaa tai asemakaavaa.

Lupa-alueella käytetään enintään yhtä kaivuuyksikköä, yhtä 20 tonnin kaivuuyksikköä, sekä kahta polttomootorikäyttöistä vesipumppua. Vuotuinen kaivumäärä on enimmillään 3 000 m³.

Kullanhuuhdonnalle on tyypillistä, että maa-aines kaivetaan ylös, huuhdotaan ja syntyneet kaivuukuopat täytetään huuhdotulla maa-aineksella. Hienoaines kulkeutuu veden mukana laskeutusaltaisiin. Luvitetun kaivuumäärän perusteella voidaan arvioida kunakin kaivuukautena (1.6.–30.9.) käytetty pinta-ala. Konekaivuulla keskimääräisen kaivuusyvyuden arvioidaan olevan 2,5 metriä, jolla jakamalla luvitettu kaivumäärä, saadaan tulokseksi kaivuuseen käytettävän alueen pinta-ala.

5.1.1 Kullankaivuu HL2020:0048 -alueen lähiympäristössä

HL2020:0048-alueen läheisyyteen (2 km säteellä alueesta) sijoittuu 6 koneellisen kullanhuuhdonnan lupaa (26,85 ha) joille on luvitettu yhteensä maksimissaan 45 000 m³ vuotuinen kaivumäärä. Lähialueella on lisäksi 3 lapiokaivuulupaa (14,67 ha). Alueen läheisyydessä on lisäksi vireillä 12 koneellisen kullankaivuun hakemusta, yhteensä 74,63 hehtaarin alueelle.

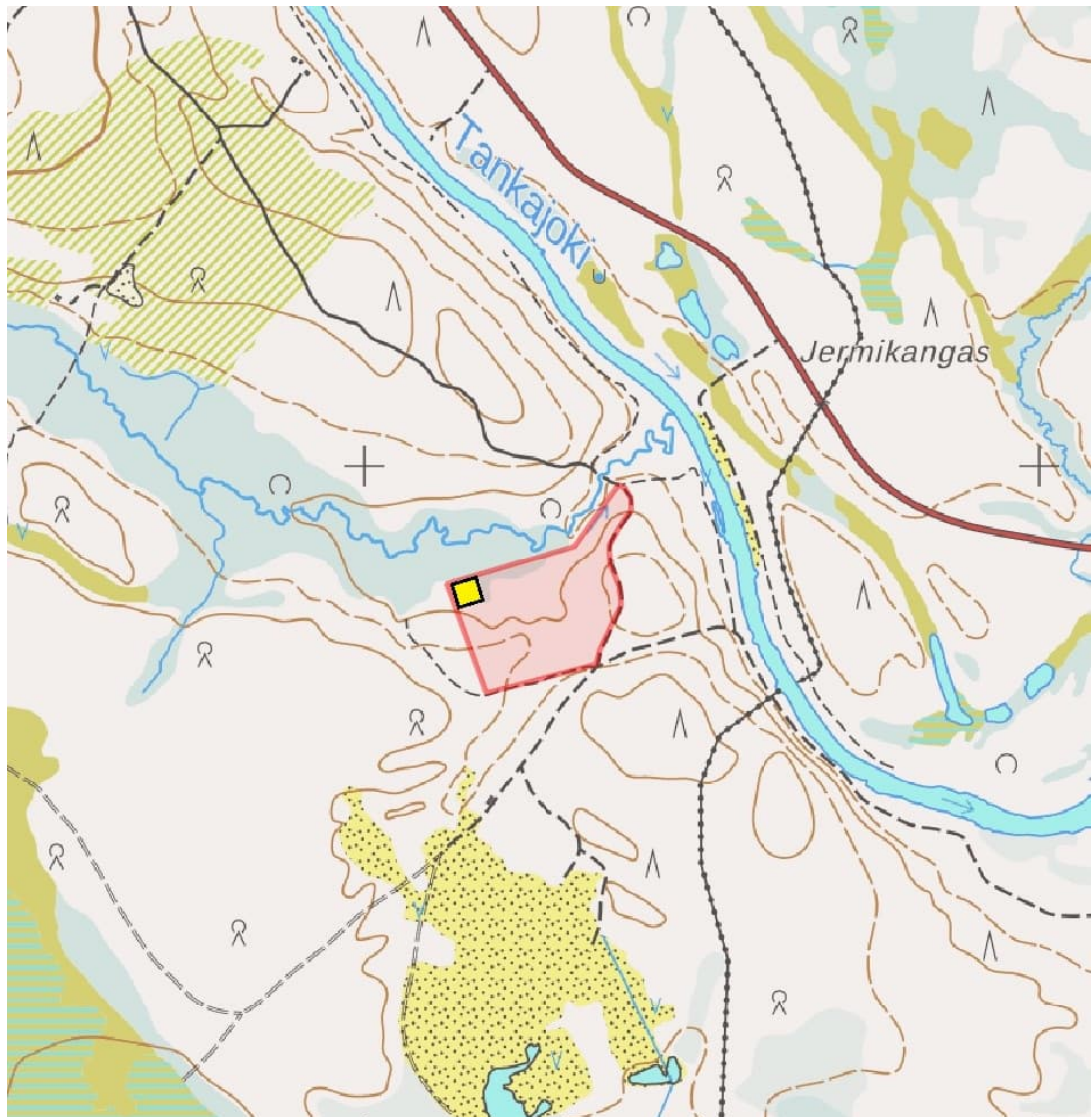
5.1.2 Kullankaivuu Tankajoen alaosan valuma-alueella

Kokonaisuudessaan Tankajoen alaosan valuma-alueella on voimassaolevia kullanhuuhdontalupia yhteensä 18 kpl. Niistä 8 kpl ovat lapiolupia ja 10 kpl koneelliseen kullanhuuhdonnan lupia. Voimassa olevista luvista 9 kpl (4 konelupaa ja 5 lapiolupaa) sijoittuvat Tankavaaran ja Purnuvaaran lähiympäristöön, joka sijaitsee HL2020:0048-alueelta noin 6 km koilliseen.

Koneellisen kullanhuuhdonnan lupahakemuksia Tankajoen alaosan valuma-alueella on vireillä yhteensä 20 kpl, joista 14 kpl sijaitsee lupa-alueen HL2020:0048 lähiympäristössä ja 3 kpl Kultalammen ympäristössä, lupa-alueelta noin 3,4 km lounaaseen, sekä yksi kpl Purnuvaaran eteläpuolella noin 6 km etäisyydellä, sekä lisäksi kaksi hakemusta Siikalehdon alueella noin 7km etäisyydellä. Lapiokaivuuhakemuksia koko Tankajoen alaosan valuma-alueella on vireillä 2 kpl.

5.1.3 Koneellinen kaivuutoiminta HL2020:0048-alueella

Hakija on arvioinut käsiteltävän maamäärän olevan 3 000 m³ /kaivuukausi. Kun keskimääräinen toteutunut kaivuusyvyys on 2,5 m, on tällöin käsiteltävä pinta-ala noin 0,12 ha kaivuukaudessa, mikä vastaa noin 35 m x 35 m kokoista aluetta. Kaivuun alla vuosittain oleva alue käsittää siis n. 2,9 % koko lupa-alueen pinta-alasta, mikäli alueella kaivetaan sallitulla maksimivolyymillä.

Kuva 1 Vuosittainen maksimikaivuumäärän mukainen käsiteltävä maa-alue 0,12 ha, (keltainen alue) suhteessa koko lupa-alueeseen. Huom! Keltainen alue ei kuvaa varsinaista kaivuukohtaa lupa-alueella.

5.2 Myönnettävän luvan vaikutus poronhoitoon

Erityisesti poronhoitoon tarkoitettulla alueella (20 pohjoisinta paliskuntaa) ja saamelaisten kotiseutualueella (13 pohjoisinta paliskuntaa) poronhoito on otettava huomioon.

Poronhoitajan suurin sallittu porojen määrä on pohjoisella poronhoitoalueella 500 eloporoa.

Porojen laidunkiertoa ohjaa ravinto ja sen saatavuus:

- Touko-kesäkuussa uudet vasat syntyvät. Alueet ovat tuntureiden tai vaarojen vähälumiset (etelä-) rinteet tai suoalueet (korkeammat mätäspinnat), joilta lumi sulaa aikaisin.

- Lumien sulamisen aikana ja sen jälkeen poron täytyy saada viherravintoa voimistuakseen ja kuntoutuakseen. Ravintoa löytyy mm. ennallistetuilta kullanhuuhdonta-alueilta, hakkuuaukoilta, poronvarsien niityiltä sekä avotuntureilta.
- Kesän aikana poro syö erilaisia ruohoja, saroja ja heiniä sekä lehtipuiden lehtiä. Poro syö tuoreimpia, parhaassa kasvuvaiheessa olevia runsasravinteisimpia kasveja ja kasvinosia, joita nousee esimerkiksi kohteille, jossa maata on muokattu.
- Porojen kiima-aika eli rykimä on syyskuun lopusta marraskuulle, ja porot jatkavat tällöin laiduntamistaan kangasmailla.
- Talvella poron tärkein energianlähde ovat hiilihydraattipitoiset jäkälät, joita se kaivaa lumen alta.

Poronhoidossa on eri vuodenaikaisten laidunalueiden erilaisia toiminnallisia alueita: mm. vasoma- ja rykimäaikaiset alueet, muut porojen kerääntymisalueet, porojen kuljetusreitit, vesistöjen ylityspaikat, paimentopaikat, erotusaita-alueet, työmaa-asuntojen eli kämppien alueet sekä toiminta-alueille johtavat reitit.

Lapin paliskunnan alueella on 27 kpl (n. 151 ha) voimassa olevaa konekaivuulupaa.

5.2.1 Koneellisen kullanhuuhdonnan melu- ja värinävaikutukset

Koneellisessa kullanhuuhdonnassa melua ja värinää aiheuttavat tyypillisesti moottorien ääni, kaivinkoneen kaivuäänet ja erottelulaitteen kolina. Kaivosviranomaisen on mallintamalla arvioinut useiden olemassa olevien aktiivisten konekaivuulupien meluvaikutuksia maastossa paikkatietoanalyysin avulla. Vaikutuksia on arvioitu yhteensä 21 koneellisen kullankaivuun kohteessa. Analyysissä on otettu huomioon maaston muodot, äänilähteen voimakkuus, sen korkeus maanpinnasta sekä se, onko ympäristö metsämaastoa vai rakennettua ympäristöä. Kasvillisuuden vaimentavaa vaikutusta ei ole otettu mallinuksissa huomioon. Mallinuksissa äänilähteen voimakkuus on määritetty toiminnassa käytettävien koneiden vierustalla olevan maksimivolyymin perusteella, joka on noin 80–100 dB. 80-100 dB vastaa voimakkuudeltaan esimerkiksi ravintolaympäristön melua. Melumallinuksissa on mallinnettu mahdollinen maksimi, missä kaikilla aktiivisilla alueilla huuhdotaan kultaa samanaikaisesti kaikilla kaivuuyksiköillä 12 h/vrk. Melulähteen paikka vaihtuu sen mukaan, miten kaivuu kullakin alueella aina etenee.

Melun kantautumiseen vaikuttavia asioita ovat mm. maaston korkeuserot, puusto, melun laatu, lumi- sekä tuuliolosuhteet. Valtioneuvoston päätöksen 993/1992 antamat ohjeet melulle ovat matalimmat virkistys- ja luonnonsuojelualueille. Näillä kohteilla ohjeet ovat päivällä 45 dB ja yöllä 40dB. 40 dB vastaa voimakkuudeltaan hiljaista keskustelua. Kaivosviranomaisen tekemien melumallinnusten perusteella 40 dB:n meluraja asettuu alueesta riippuen työskentelyalueelta useimmissa tapauksissa noin 100- 500 metrin etäisyydelle melun lähteestä. Avoimilla puuttomilla alueilla 40 dB:n raja voi tyynellä kelillä ulottua kauemmaksikin.

Aluehallintovirasto on ympäristölupapäätöksessään arvioinut, että hakemuksen mukainen toiminta ei ulotu niin laajalle alueelle eikä hakemuksen mukainen kaivumäärä ole niin suuri, että toiminta yksinään aiheuttaisi huomattavia haitallisia vaikutuksia

poronhoidolle tai muille saamelaiselinkeinoille. Melua aiheuttavat työt on alueella toimivan paliskunnan poroisännän tai hänen valtuutetun ilmoituksesta määrätty keskeytettäväksi lyhytaikaisesti porojen kuljetusta varten. Koneellista kullankaivua harjoitetaan vain osan vuotta ja porojen vasomisajan ulkopuolella. Toiminta-aikana koneellisen kullankaivun aiheuttama melu voi jossain määrin häiritä porojen laiduntamista. Koneellinen kullankaivu ei kuitenkaan estä laiduntamista, jolloin mahdollisuus käyttää laidunalueita säilyy.

Aluehallintovirasto on lisäksi arvioinut, että luvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvasta melusta ja muista päästöistä yhdessä koneellista ja lapiokaivua harjoittavien kanssa ei aiheudu olennaista haittaa saamelaiskulttuurille. Vaikutukset saamelaisten perinteiselle elinkeinolle, kuten poronhoidolle, kalastukselle ja metsästykselle, tai ympäröivälle luonnolle ovat vähäisiä ja paikallisia. Arvioinnissa on otettu huomioon viereiset kullanhuhdonta-alueet. Mäkärän kullankaivualueella on eri vaiheissa olevia kullanhuhdontalupia noin neliökilometrin alueella. Osassa harjoitetaan lapiokaivua.

Edellä mainituin perustein kaivosviranomaisen arvioi, että kullanhuhdonta tässä luvassa sallitulla kullanhuhdontoiminnalla ja noudattamalla tässä luvassa annettuja määräyksiä, ei aiheuteta poronhoitoa olennaisesti haittaavia melu- tai värinävaikutuksia.

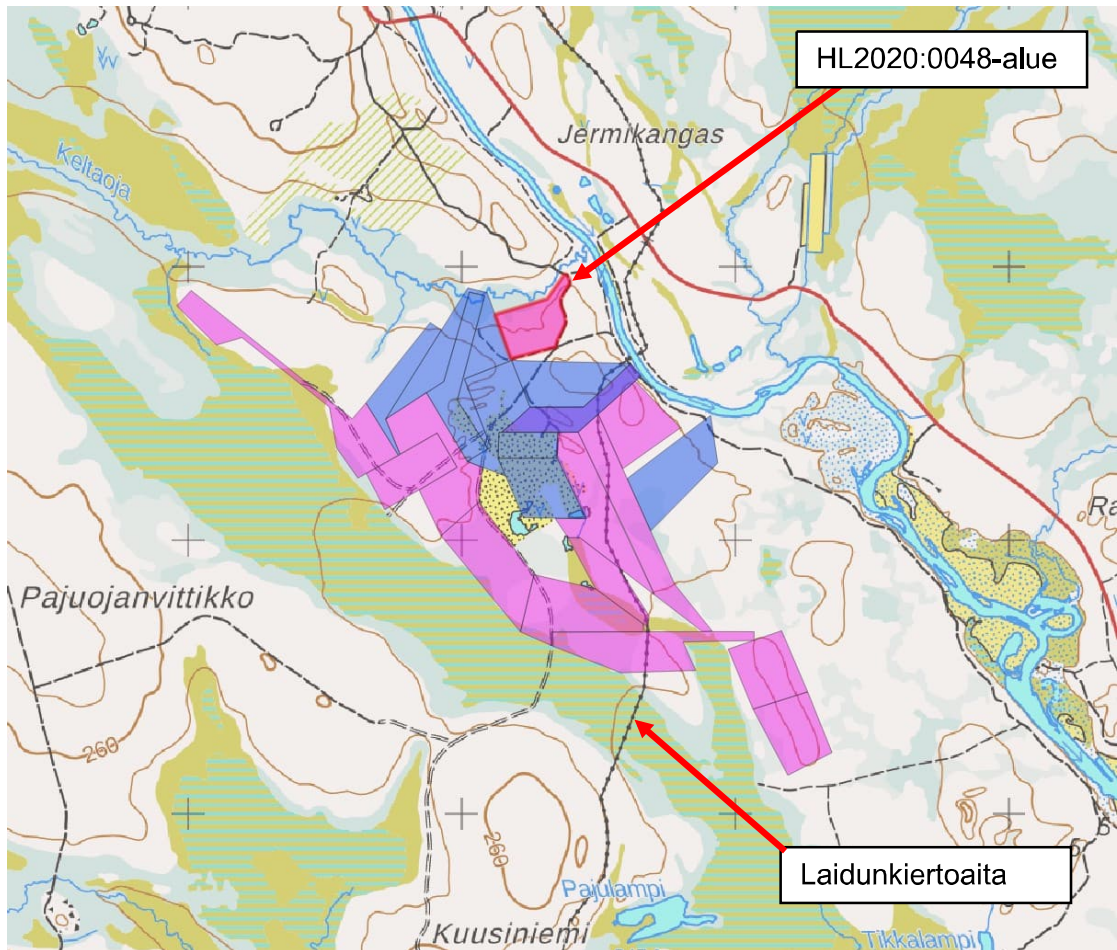
5.2.2 Lapiokaivuun meluvaikutukset

Lapiolupien osalta kaivosviranomaisen ei ole katsonut tarpeelliseksi tehdä vastaavaa melumallinnusta, koska lapiokaivuun äänilähteinä ovat lähinnä aggregaatti, pumppu ja joskus pieni rumpuseula. Näitä voidaan pitää hyvin vähäisinä melunlähteinä.

5.2.3 Vaikutukset poronhoitoon

Kaivosviranomaisen katsoo, että noudattamalla tässä luvassa annettuja lupamääräyksiä, voidaan todeta, ettei voimassa olevilla kullanhuhdontaluvilla ole huomattavia vaikutuksia poronhoitoon, kun toimintaa harjoitetaan lupaehtojen mukaisesti. Kullanhuhdontaluvan haltijoiden on estettävä porojen joutuminen jyrkkäreunaisiin kaivukuoppiin ja merkittävä tai luiskattava kaivannot siten, ettei niistä aiheudu vaaraa alueella liikkuville. Lupa-alueelle ei saa virittää puiden väliin naruja tai muuta vastaavaa, joka voi aiheuttaa vaaratilanteita alueella mahdollisesti liikkuville poroille tai ihmisille, lisäksi toiminnassa on huomioitava mahdolliset poronhoidon rakenteet, kuten esimerkiksi poroaidat.

Kaivosviranomaisen katsoo, että kullankaivuutyö hakemuksessa esitetyllä tavalla, noudattaen tässä luvassa annettuja määräyksiä, ei aiheuta alueen poronhoidolle huomattavaa haittaa.

Kuva 2 Alueen hakemus- ja lupatilanne. Violetti alue=hakemusalue, Sininen alue: Voimassa oleva lupa

Kaivosviranomaisen ottaa huomioon kokonaisvaikutusarvioinnissa pelkästään voimassa olevat luvat. Arvioinnissa on otettava huomioon nykyhetken tilanne ja hakemuksena olevat alueet ovat merkintöjä kartalla, niillä ei ole käynnissä olevaa kullanhuhdontaan kuuluvaa toimintaa. Lapin paliskunnan alueen kokonaispinta-ala on noin 456000 ha. Lapin paliskunnan alueelle sijoittuu 66 kpl lainvoimaisia kullanhuhdontaan oikeuttavia lupia, yhteispinta-alaltaan noin 342 ha. Lainvoimaisista kullanhuhdontaluvista 39 kpl (n. 190 ha) on lapiokaivuulupia ja 27 kpl (n. 151 ha) konekaivuulupia.

5.2.4 Porojen liikkuminen, kuljetusreitit ja porotyöt

Kaivosviranomaisen tietoon ei ole tullut HL2020:0048 -alueella olevia porojen kuljetusreittejä. Noin 200 metrin etäisyydellä lupa-alueesta sijaitsee laidunkiertoaita. Valtaosa Lapin paliskunnan vasamerkityksistä keskittyy Lupposelän vasamerkityksialalle, joka sijoittuu noin 6 km etäisyydelle kullanhuhdonta-alueesta. Lupposelästä vasat löysätään löysätään irti aidasta itää kohti Tankajoen ja laidunkiertoaidan muodostamalle laidunalueelle. Voimassa olevien lupien mukainen toiminta koneellisen kullanhuhdonnan alueilla vaikuttaa porojen laidunkiertoon kesän ja syksyn aikana. Lupien mukainen toiminta ei muodosta fyysistä estettä porojen liikkumiselle muuten kuin kaivuun alla olevalla kohdalla. Tarvittaessa kullanhuhdonta-työt alueella voidaan keskeyttää

5.2.7 Vaikutukset porojen vasomiseen ja laidunmaihin

Kaivosviranomainen katsoo, että kullanhuuhdonnasta ei aiheudu porojen vasomiselle haittaa, koska porojen vasominen tapahtuu pääsääntöisesti huhtikuun lopusta kesäkuun alkuun, joten ennen kaivuukauden alkua (1.6) vasominen on pääosin jo ohi.

Laidunmaiden osalta voidaan todeta, että kaivuun alla oleva laidunmaa tuhoutuu, joten lupa-alueella tapahtuva kaivuutyö voi jossain määrin vaikuttaa porojen laidunnukseen ja liikkumiseen lupa-alueen kohdalla kaivuukautena. Kaivettu alue kuitenkin ennallistetaan ja maisemoidaan kaivuun päätyttyä, minkä jälkeen pioneerilajit valtaavat muokatun maan muutaman vuoden kulussa, ja kasvillisuus elpyy.

5.2.8 Kaivosviranomaisen arvio vaikutuksista poronhoitoon

Lupa-alueella kaivuukautena käytetyn alueen noin 35 x 35 m (noin 0,12 ha) voidaan katsoa olevan vähäinen, ettei toiminnan voida katsoa aiheuttavan huomattavaa haittaa poronhoidolle. Lupa-alueelta noin 200 metrin etäisyydellä sijaitsee laidunkiertoaita. Kokonaisuudessaan HL2020:0048-lueen välittömässä läheisyydessä on luvitettu vuotuiseksi kaivuumääräksi 45 000 m³, mikä toteutuessaan tarkoittaisi noin 134 x 134 m kokoisen alueen kaivuuta vuosittain, mutta toteutunut kaivuumäärä jää käytännössä paljon vähäisemmäksi.

Paliskunnalla on oikeus perustellusta syystä keskeyttää kullanhuuhdonta porotöiden ajaksi. Tällöin kullankaivuusta porojen kuljetukseen aiheuttamaa haittaa vähennetään huomattavasti. Tässä lupapäätöksessä annetaan lisäksi määräyksiä poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi (lupamääräys 3) sekä maastotöiden sijainnin, laadun ja ajankohtien ilmoittamisesta paliskunnalle (lupamääräys 10).

Näin ollen kaivosviranomainen toteaa, ettei voimassa olevilla kullanhuuhdentaluvilla ole huomattavia vaikutuksia poronhoitoon, kun toimintaa harjoitetaan lupaehtojen mukaisesti.

5.3 Matkailu ja muu maankäyttö

Lupa-alueella ei ole matkailuun ja retkeilyyn liittyviä reittejä tai rakenteita. Kun kullanhuuhdentaluvat ovat voimassa, voivat avoimet kaivuukuopat ja kaivinkoneiden liikkuminen vaikuttaa retkeilyyn kaivuukautena. Alueilla voidaan todeta olevan myös maisemallisia vaikutuksia paikallisesti.

Metsästyksen osalta voidaan todeta voimassa olevien kullanhuuhdentalupien yhteisvaikutuksien olevan hyvin paikallisia ja vähäisiä. Vaikutukset metsästyksen rajoittuvat 20.8–30.9 väliselle ajalle, ja aktiiviset alueet voivat vaikuttaa riistan liikkumiseen.

Metsähallitus myy metsästyslupia arviointialueelle. Lisäksi paikallisilla asukkailla on vapaa metsästyoikeus alueella. Metsähallitus asettaa julkisella kuulutusmenettelyllä valtion metsästys- ja kalastusoikeuksien käytölle alueittaiset kiintiöt. Alueen poronhoito huomioidaan lupametsästyksen mitoittamisessa.

5.4 Saamelaiselinkeinot

Yhteisvaikutuksia arvioidaan tässä kappaleessa muihin saamelaiselinkeinoihin kuin poronhoitoon. Voimassa olevat kullanhuuhdonta-*luv*at voivat vaikuttaa jossain määrin luonnontuotteiden keräilyyn siten että kaivuun *alla* olevalta alueelta kerääminen ei onnistu. Lapioluovissa toiminnan voidaan katsoa olevan niin pienimuotoista, ettei niillä ole yhteisvaikutuksiin olennaista lisäystä.

Noudattamalla kullanhuuhdonta-*luv*vassa ja ympäristö-*luv*vassa annettuja määräyksiä, lupien mukaisella toiminnalla on vähäisiä vaikutuksia saamelaiselinkeinoihin.

5.5 Kaivoslain 50 §:n mukainen arvio luvan myöntämisen esteistä saamelaisten kotiseutualueella, koltta-alueella ja erityisellä poronhoitoalueella

Saamelaiskäräjät on todennut kullanhuuhdonnan olevan huomattavan suuren kullanhuuhdonta-lupamäärän takia laajamittaista luonnonvarojen käyttöä, mikä vaikeuttaa perinteiseen saamelaiseen poronhoitoon kuuluvaa laidunkiertojärjestelmän ylläpitoa, koska se kaventaa osaltaan laiduntamiseen käytettävissä olevaa aluetta.

Tarkasteltavalla alueella luvitettu koneellisen kullankaivuun määrä vastaa n. 35 x 35 m pinta-alan käyttöä vuosittain. Lupien haltijoiden on ilmoitettava ympäristö-*luv*an ehtojen mukaisesti esimerkiksi kaivuukauden aikana käsiteltyjen maamassojen määrä sekä kaivuun *alla* olleen alueen pinta-ala. Ilmoitettu kokonaismäärä *Hammastunturin, Ivalon ja Lapin paliskuntien* alueilla oli yhteensä 65 000 m³ sekä 4,2 ha käytettyä maa-*aluetta*. Kullankaivuutoimintaan käytetään siis vain osa lupien mahdollistamasta kaivuumäärästä.

Saamelaiskäräjien aiemmat viittaukset porojen väistämiskäyttäytymiseen ja kullanhuuhdonta-*al*ueiden välttämiseen ovat suhteellisen korostuneita. Häiriö-*al*ueiden on porojen GPS-seurannan mukaan katsottu ulottuvan laajimmillaan 1000 m etäisyydelle kullanhuuhdonta-*luv*an rajoista. Tutkimusten tuloksena tuotettu paikkatietoaineisto on kuitenkin harhaanjohtavaa, koska siinä ei ole otettu huomioon, oikeuttaako lupa-*al*ue lapio- vai konekaivuuseen, eikä myöskään kullankaivuun pistemäisyyttä, luvitettua kaivuun volyyymia tai maaston tuomaa vaikutusta häiriö-*al*ueeseen.

Lupa-*al*ueella kaivuun *alla* on kunakin kaivuukautena enintään 0,12 ha (kuva 1) lupa-*al*ueen HL2020:0048 pinta-*al*asta. Määrä on vähäinen, joten kaivosvaranomaisen katsoo, ettei lupa-*al*ueen toiminta olennaisesti heikennä saamelaisten oikeutta perinteisiin elinkeinoihin.

Kaivosviranomaisen arvioi, ettei kullanhuuhdonta nykyisellä voimakkuudella ole laajamittaista luonnonvarojen käyttöä eikä olennaisesti heikennä saamelaisten edellytyksiä perinteisten elinkeinojen harjoittamiseen.

5.6 Kaivosviranomaisen (Tukes) arvio yhteisvaikutuksista

Edellä mainituilla perusteilla ja lupaehtoja noudatettaessa, kyseinen lupa muiden alueella olevien kullanhuuhdontalupien kanssa ei olennaisesti heikennä edellytyksiä harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja tai muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria eikä aiheuta huomattavaa haittaa poronhoidolle.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 38 §.

Kaivosviranomaisen on harkittava alueella olevien kullanhuuhdontalupien yhteisvaikutukset saamelaiselinkeinoihin tai saamelaiskulttuuriin ja poronhoitoon.

6 Kullanhuuhdontaa koskeva selvitysvelvollisuus

Kullanhuuhdontaluvan haltijan tulee vuosittain toimittaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle selvitys talteen otetun kullan ja käsitellyn irtomaan määrästä sekä rakentamisesta kullanhuuhdonta-alueella ja muusta alueen käytöstä.

Selvityksen tulee sisältää:

- 1) talteen otetun kullan määrä grammoina
- 2) käsitellyn irtomaan määrä kiintokuutiometreinä
- 3) käytetyt tutkimus- ja työmenetelmät
- 4) kullanhuuhdonta-alueella työskentelevien henkilöiden määrä henkilötyöpäivinä
- 5) työskentelyaika kullanhuuhdonta-alueella
- 6) tehdyt maisemointi- ja jätehuoltotoimenpiteet

Selvitys on jätettävä kaivukautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 28 §, ja Vna kaivostoiminnasta (391/2012) 9 §.

7 Jälkitoimenpiteet kullanhuuhdontaluvan rauetessa

Kun kullanhuuhdontalupa on rauennut tai peruutettu, on kullanhuuhdontaluvan haltijan saatettava kullanhuuhdonta-alue välittömästi yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava rakennukset ja rakennelmat sekä laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen ja maisemallisesti tyydyttävään tilaan. Kullanhuuhdontaluvan haltijan on tehtävä viipymättä kirjallinen ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ja Metsähallitukselle, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä viimeistään vuoden kuluttua luvan raukeamisesta tai peruuttamisesta. Ilmoituksen tulee sisältää tieto jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

Kullanhuuhdonta varten luvanhaltijan asettama vaakuus voidaan vapauttaa luvanhakijan hakemuksesta sen jälkeen, kun Tukes on varmistanut, että jälkitoimenpiteet on suoritettu kaivoslain edellyttämällä tavalla.

Perustelut: Määräys perustuu kaivoslaki (621/2011) 29 §:ään.

8 Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma ja sen noudattaminen

Kullanhuuhdonta luvan haltija on velvollinen huolehtimaan maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä. Toimista joille se tehdään on sisällytettävä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaan.

Tähän kullanhuuhdonta lupaan on laadittu jätehuoltosuunnitelma ympäristönsuojelulain nojalla. Kullanhuuhdonta luvan haltijan on noudatettava tätä kullanhuuhdonta lupaa koskevaa Aluehallintoviraston ympäristölupaa koskevassa (Dnro PSAVI/8279/2020) päätöksessä annettuja jätteitä ja niiden käsittelyä koskevia määräyksiä.

Perustelut: Määräys perustuu kaivoslain (621/2011) 25 §:ään. Kullanhuuhtoja on velvollinen huolehtimaan maa- ja kivennaisjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

9 Vakuus

Tässä kullanhuuhdonta luvassa **HL2020:0048** määrätään asetettavaksi **4000 euron** vakuus. Vakuus asetetaan pankkitalletuksena Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslain (621/2011) 29 §:ssä tarkoitettujen jälkitoimenpiteiden sekä 103 §:ssä tarkoitettun vahingon ja haitan korvaamista, sekä muiden kaivoslakiin perustuvien velvoitteiden täyttämistä varten. Tässä kullanhuuhdonta luvassa määrätty vakuus on asetettava ennen toiminnan aloittamista. Luvanhaltijan kullanhuuhdonnasta mahdollisesti aiheutuvaa vahinkoa, haittaa tai muuta kaivoslaissa mainittua velvoitetta varten pankkiin avatulle vakuustalletustilille. Kaivoslain 73 §:ssä tarkoitettu luvan siirto ei vapauta vakuutta.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 107, 109, 110 ja 111 §. Vakuus asetetaan kaivosviranomaisen arvion perusteella, joka perustuu toiminnan laatuun ja laajuuteen, sekä toiminta-alueen erityispiirteisiin. Perustuen hakemuksessa ilmoitettuun 0,12 hehtaarin pinta-alan käyttöön kaivuukaudessa sekä alueen sijaintiin, ja alueella säilytettävään asuntovaunuun, kaivosviranomaisen määrää yllä mainitun vakuuden. Alue on metsätieverkon läheisyydessä. Vakuus mahdollistaa enintään **0,12 ha:n** alueenkäytön kaivuukaudessa.

Kaivosviranomaisen harkitsee maastotarkastusten perusteella, sekä luvan siirron tai muuttamisen tai jatkoluvan myöntämisen yhteydessä, onko vakuuden suuruutta tarkistettava.

10 Ilmoitus kullanhuuhdonta-alueen maastotöistä

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on ilmoitettava etukäteen kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle sekä alueen paliskunnalle ja saamelaiskäräjille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa. Maastotöitä koskevassa ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) töistä vastaavan henkilön nimi sekä yhteystiedot
- 2) arvioitu maastotöiden aloitusajankohta ja kesto
- 3) tarkempi selvitys, mitä maastotöitä tehdään sekä mitä työmenetelmiä ja koneita käytetään
- 4) arvio toimenpiteiden määrästä
- 5) alueella työskentelevien henkilöiden lukumäärä
- 6) arvio maastotöiden vaikutuksista ympäristöön
- 7) tarvittaessa selvitys muista seikoista, joilla voi olla merkitystä.

Maastotöitä koskevaan ilmoitukseen on liitettävä kartta, johon on merkitty alue, jolla maastotöitä tullaan tekemään. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuukautta ennen maastotöihin ryhtymistä.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 27 §, sekä VNa kaivostoiminnasta (391/2012) 7§.

11 Rakentaminen

Luvan hakija hakee lupaa asuntovaunun pitämiseen alueella. Kaivosviranomaisen katsoo, että asuntovaunun pitäminen alueella on perusteltua ja tarpeellista kullanhuuhdonta-toimintaan liittyvää tilapäistä oleskelua varten.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 26 §. Hakemuksen mukaisesti.

12 Korvaus alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle (Metsähallitus)

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on suoritettava Metsähallitukselle vuotuista korvausta 50 euroa hehtaarilta. Kullanhuuhdonta-korvaus on ensimmäiseltä vuodelta maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kullanhuuhdonta-lupa on tullut lainvoimaiseksi tai kaivosviranomaisen on antanut määräyksen päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta. Seuraavina vuosina korvaus on maksettava viimeistään 15 päivänä maaliskuuta.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 102 §.

13 Vahinkojen ja haittojen korvaaminen kullanhuuhdonta-alueella

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on korvattava kullanhuuhdonta-alueella tapahtuvasta kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 103 §.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Tiedotus lupahakemuksesta

Lupahakemus on saapunut kaivosviranomaiselle 13.10.2020.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut hakemuksesta kuuluttamalla sen 24.1.2022. Lausunnot ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 2.3.2022.

Lupahakemukseen on saapunut 5.5.2026 luvan hakijalta täydennys, jossa ilmoitettiin alueelle sijoitettavasta asuntovaunusta, sekä kahden luvanhakijan jäämisestä pois. Hakijoina jatkavat Antti Heikkinen ja Toni Raesalmi.

Lausuntopyynnöt ja saadut lausunnot hakemuksesta

- 1) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin paliskunnalle 24.1.2022.
Lapin paliskunta antoi lausunnon 4.4.2022 (Liite 3).
- 2) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 24.1.2022.
Metsähallitus antoi lausunnon 28.1.2022 (Liite 4).
- 3) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Sodankylän kunnalle 24.1.2022.
Sodankylän kunta ei antanut lausuntoa.
- 4) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin ELY-keskukselle 24.1.2022
Lapin ELY-keskus ei antanut lausuntoa.
- 5) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 24.1.2022
Saamelaiskäräjät ei antanut lausuntoa.
- 6) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaismuseumo Siidalle 24.1.2022
Saamelaismuseumo Siida antoi lausunnon 2.3.2022 (Liite 5).

Hakijan selitys

Hakijalta pyydettiin 21.6.2022 selitys lupa-asiaan saatujen lausuntojen johdosta. Hakija ei antanut selitystä.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin

Lausunnoissa esitetyt kaivosviranomaisen toimivaltaan kuuluvat seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä.

Lapin paliskunta on lupa-asiaan antamassaan lausunnossa vastustanut konekaivuuluvan jatkoajan myöntämistä alueelle. Perusteluina esitetään se, että kullankaivuu Keltaojan alueella on laajentunut vuosien saatossa huomattavan suureksi, minkä johdosta alueelle ei tulisi paliskunnan mielestä myöntää uusia lupia, koska uusien lupien myöntäminen vaarantaa laidunkiertoaidan ja koko Tankajoen niemen käytön kesäaikaisena laitumena.

Kaivosviranomainen toteaa, että alueella on tällä hetkellä voimassa yhdeksän kullanhuhdontaan oikeuttavaa lupaa, joista 6 lupaa oikeuttaa koneelliseen kullankaivuuseen ja 3 lupaa lapiokaivuuseen. Voimassa oleville konekaivuualueille on luvitettu kaivuumäärä on yhteensä 45 000 m³, mutta koneellisessa kullankaivuussa maksimikaivuumäärä toteutuu harvoin.

Voimassa olevien lupien lisäksi alueella on vireillä 16 kullanhuhdontalupahakemusta. Näillä alueilla ei ole vaikutusta poronhoitoon, koska ne ovat hakemusalueita eikä niillä ole toimintaa.

Kaivoslain 45 §:n mukaisesti kullanhuhdontalupa myönnetään, jos hakija osoittaa että laissa säädetyt edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä. Lupaa voidaan myöntää myös esteestä huolimatta, jos este on mahdollista poistaa lupamääräyksillä. Kaivosviranomainen katsoo, että alueella voidaan harjoittaa kullanhuhdontaa, eikä toiminta ole huomattavan suurta. Luvan mukainen toiminta ei kaivosviranomaisen selvitysten perusteella aiheuta yhdessä muiden alueella olevien lupien kanssa huomattavaa haittaa poronhoidolle. Luvan haltijan täytyy huomioida alueen poronhoito, toimia lupamääräysten mukaisesti, pitää lupamääräysten mukaisesti yhteyttä alueen paliskuntaan ja pyrkiä vähentämään mahdollisia haittoja poronhoidolle alueella.

Lapin paliskunta on pyytänyt Tukesilta poronhoitolain 53 §:n mukaista neuvottelua alueelle toiminnan aiheuttamien haittojen ja yhteisvaikutusten toteamiseksi ja niiden estämiseksi tarpeellisten keinojen löytämiseksi.

Kaivosviranomainen toteaa, että neuvottelu on pidetty 24.3.2026. Neuvottelussa olivat mukana Tukesilta Heikki Puhakka, sekä Lapin paliskunnasta Nilla Hirvasvuopio, Jouni Alakorva, Olli Magga, Heikki Hetta ja Antti Äärelä.

Muistutukset ja mielipiteet

Muistutuksia ja mielipiteitä ei ole jätetty.

TIEDOKSI LUVAN HALTIJALLE

Kaivoslain (621/2011) suhde muuhun lainsäädäntöön

Lupa- tai muun asian ratkaisemisesta ja muutoin tämän lain mukaan toimimisesta säädetään tämän lain lisäksi luonnonsuojelulaissa ([9/2023](#)), ympäristönsuojelulaissa ([527/2014](#)), erämaalaissa ([62/1991](#)), alueidenkäyttölaissa ([132/1999](#)), rakentamislaisissa ([751/2023](#)), vesilaissa ([587/2011](#)), poronhoitolaissa ([848/1990](#)), säteilylaissa ([859/2018](#)), ydinenergialaissa ([990/1987](#)), muinaismuistolaisissa ([295/1963](#)), maastoliikennelaissa ([1710/1995](#)), patoturvallisuuslaissa ([494/2009](#)), hallintolaissa ([434/2003](#)), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa ([13/2003](#)), saamelaiskäräjistä annetussa laissa, saamen kielilaissa ([1086/2003](#)), kielilaissa ([423/2003](#)), ulkomaalaisten yritysostojen seurannasta annetussa laissa ([172/2012](#)), eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annetussa laissa ([470/2019](#)), valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla annetussa laissa ([469/2019](#)) ja kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi annetussa laissa ([468/2019](#)) sekä lisäksi muualla laissa.

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on aina noudatettava Suomen lainsäädäntöä ja asiaan liittyviä muita kansainvälisiä sopimuksia.

Maastoliikenne

Kullanhuuhdonta-alueella ja sen ulkopuolella tapahtuva maastoliikenne edellyttää maastoliikennelain mukaisen luvan maanomistajalta.

Luvan muuttaminen ja raukeaminen

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on kaivoslain (621/2011) 69 §:n mukaan haettava kullanhuuhdontaluvan muuttamista kaivosviranomaiselta, mikäli kullanhuuhdonta koskevien toimenpiteiden määrässä, laadussa tai aikataulussa tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa.

Kaivosviranomaisen on päätettävä, että kullanhuuhdonta-lupa raukeaa, jos luvanhaltija tekee asiaa koskevan ilmoituksen. Luvanhaltija on velvollinen tekemään ilmoituksen, jos tarkoituksena ei enää ole harjoittaa lupaan perustuvaa toimintaa. Kullanhuuhdonta-lupa raukeaa ilmoituksen saavuttua kaivosviranomaiselle.

Luvan voimassaolon jatkaminen

Kullanhuuhdontaluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksistä säädetään kaivoslain (621/2011) 65 §:ssä.

Kaivoslain (621/2011) 65.1 §:n mukaan kullanhuuhdontaluvan voimassaoloa voidaan jatkaa enintään kymmenen vuotta kerrallaan.

Kaivoslain (621/2011) 65 §:n 2 kullanhuuhdontaluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on, että:

- 1) kullanhuuhdonta on ollut tehokasta ja järjestelmällistä;
- 2) kullanhuuhdonta-alueella on edelleen maalajeista huuhdottavaa kultaa niin runsaasti ja sellaisessa muodossa, että kullanhuuhdonnan jatkamiselle on edellytykset;
- 3) kullanhuuhtoja ei ole olennaisesti laiminlyönyt hakemuksen kohteena olevaan lupaan perustuvassa toiminnassa toimintaan soveltuvaan lainsäädäntöön perustuvia velvollisuuksia taikka hakemuksen kohteena olevassa luvassa annettuja lupamääräyksiä;
- 4) voimassaolon jatkamisesta ei aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

Mikäli luvan voimassaoloa halutaan jatkaa, tulee hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi toimittaa kaivosviranomaiselle ennen luvan voimassaolon päättymistä. Hakemukseen tulee liittää lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset edellä mainituista voimassaolon jatkamisen edellytyksistä.

Lisäksi hakemukseen sovelletaan vastaavasti, mitä lupahakemuksesta säädetään kaivoslain (621/2011) 34 §:ssä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Lupapäätös liitteineen toimitetaan hakijalle. Päätös toimitetaan niille kunnille, Lupa- ja valvontavirastolle ja muille tahoille, joille on asian käsittelyn aikana annettu tieto ja joilta on pyydetty lausunto. Jäljennös päätöksestä toimitetaan myös saamelaiskäräjille, jos se kohdistuu saamelaisten kotiseutualueelle tai se koskee kaivoslain 38 §:n 2 momentissa tarkoitettua hanketta, sekä paliskunnalle, mikäli se kohdistuu erityiselle poronhoitoalueelle. Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Päätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella kaivosviranomaisen verkkosivuilla (www.tukes.fi). Tieto kuulutuksesta julkaistaan toiminnan vaikutusalueen kunnassa kuntalain 108 §:n mukaisesti.

Päätösmaksu

Tästä päätöksestä perittävä maksu on **800 €**. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle.

Maksu perustuu hakemuksen vireille tullessa voimassa olleeseen asetukseen Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1391/2018).

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Päätöksestä perittävästä maksusta voidaan valittaa samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)
 Asetus kaivostoiminnasta (391/2012)
 Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1391/2018)

Lisätietoja

Lisätietoja antaa Heikki Puhakka, puh. 029 5052 201, etunimi.sukunimi@tukes.fi

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Asian on esitellyt ylitarkastaja Heikki Puhakka ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Terho Liikamaa.

LIITTEET Liite 1. Valitusosoitus
 Liite 2. Kartta alueesta (1:10 000)
 Liite 3–5. Lausunnot
 Liite 6. Kullanhuuhtontakorvaus, INFO

TIEDOKSI Lapin paliskunta
 Lupa- ja valvontavirasto
 Metsähallitus
 Saamelaiskäräjät
 Saamelaismuseo Siida
 Sodankylän kunta

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisesta.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, Lupa- ja valvontavirasto ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttialueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- 1) päätös, johon haetaan muutosta
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- 4) mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- 5) valittajan nimi ja kotikunta
- 6) valittajan henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus
- 7) myös sähköinen tai muu mahdollinen osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan toimittaa (prosessiosoite)

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen tai muun asiakirjan toimittaminen hallinto- ja erityistuomioistuinten

sähköiseen asiointipalveluun katsotaan ilmoitukseksi sähköisen asiointipalvelun käyttämisestä prosessiosoitteena. Sähköistä asiointipalvelua käytettäessä erillistä prosessiosoitteen ilmoittamista ei tarvita.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- 2) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- 3) asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valitus tehdään ensisijaisesti hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu 310 euroa**. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

käyntiosoite: Torikatu 34–90, 90100 Oulu

postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

puhelin: 029 56 42800

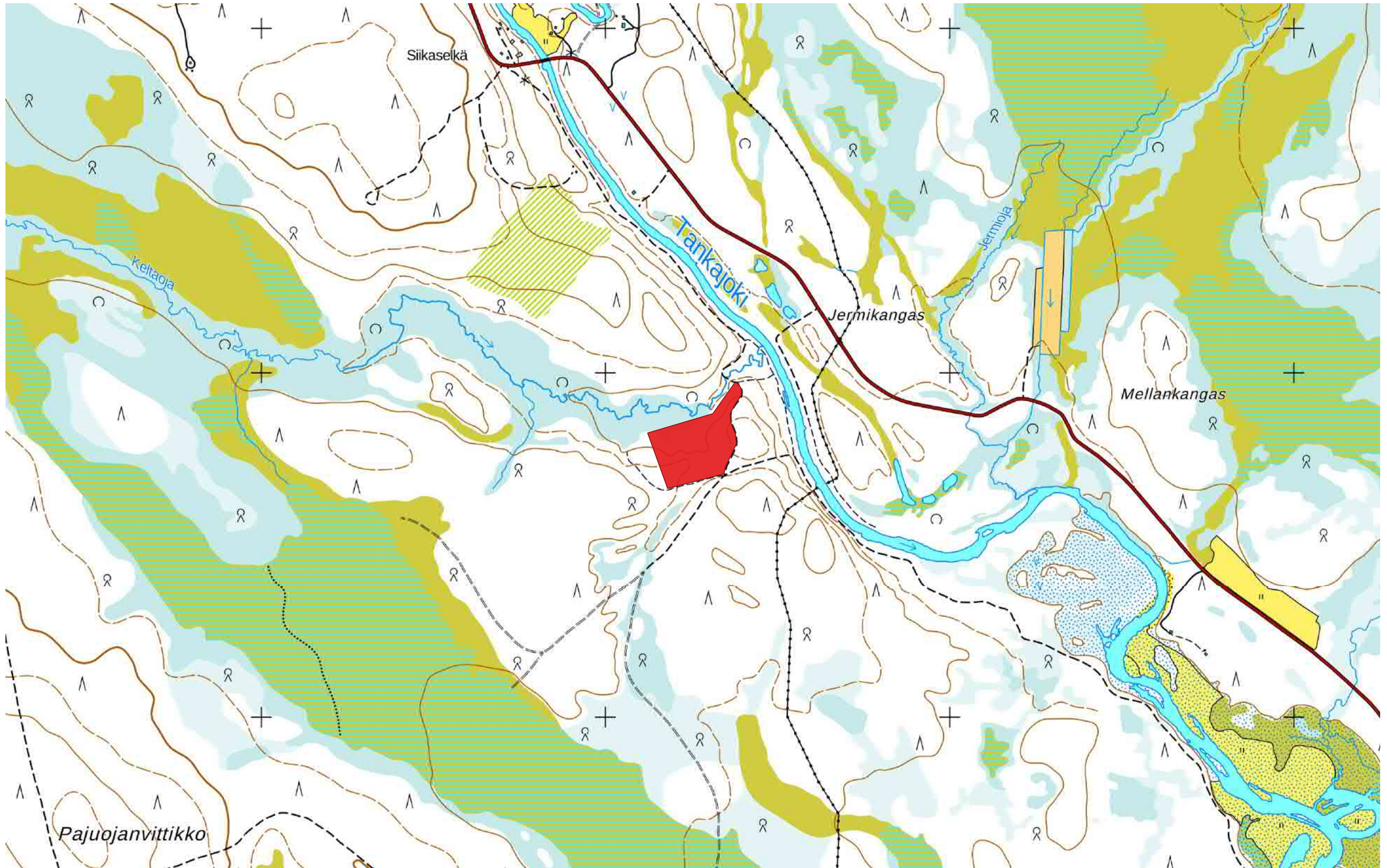
faksi: 029 56 42841

sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

Ryhmäpäällikkö Terho Liikamaa
13.5.2026

Ylitarkastaja Heikki Puhakka
13.5.2026

Lähetäjä: Antti Äärelä <anttiaarela@hotmail.com>
Lähetetty: sunnuntai 19. kesäkuuta 2022 22.07
Vastaanottaja: Tukes KaivosAsiat; Molkoselkä Pasi (Tukes)
Aihe: Lapin paliskunta lausunto HL2020:0048

12 § TUKESIN LAUSUNTOPYYNTÖ KONEELLISESTA KULLANHUHDONTALUPAHAKEMUKSESTA
MÄKÄRÄ, KELTAOJA HL2020:0048

Koneellinen kullanhuhdonta Keltaojan alueella on laajentunut vuosien saatossa huomattavan suureksi. Paliskunnan laidunkiertoaita kulkee alueen läpi. Alueella pidettiin maastokatselmus

8.6.2022, johon osallistuivat Tukesista Pasi Molkoselkä ja Juho Kupila sekä paliskunnan edustajina poroisäntä Antti Äärelä ja varaporoisäntä Jouni Alakorva.

Ko. koneellinen kullanhuhdONTALUPAHAKEMUS sijaitsee Keltaojan kullanhuhdonta-alueen läpi kulkevan laidunkiertoaidan länsipuolella, lähimmillään noin 200 metrin päässä aidasta.

Valtaosa paliskunnan vasanmerkityksistä keskittyy Luposelän vasanmerkityksialueelle. Kesätokat tuodaan aitaan alueen suurilta aavoilta. Kun vasat on saatu merkittyä, tokka löysätään aidasta itää kohti. Keltaojan kullanhuhdonta-alueen läpi kulkeva laidunkiertoaita menee Tankajoen yli ja yhtyy taas Tankajokeen lähempänä Porttipahdan tekojärveä. Tankajoen niemeen muodostuu tällöin erillinen vesistöihin ja laidunkiertoaitaan rajoittuva alue johon aidassa käyneet tokat luontaisesti ohjautuvat laiduntamaan.

Keltaojan kullanhuhdonta-alueen laajuus ojituksineen sekä saostusaltainen estää porojen luontaisen kulun sekä kuljettamisen muualta kuin laidunkiertoaidan laidasta. Tukesin 8.6.2022 järjestämässä katselmuksessa todettiin kaikkien altainen sekä ojien olevan asianmukaisesti merkitsemättä.

Viime vuosina Keltaojan kullanhuhdonta-alueen laajentuessa porojen rauhattomuus Tankajoen niemessä on lisääntynyt. Paliskunnan pohjoisosan poroja ei lisäruokita maastoon ja porojen luonnollinen ihmisarkuus on säilynyt, joten poro karttaa kullanhuhdonta-alueita. Tämän johdosta porojen käytössä oleva alue pienenee ja laidunpaine kasvaa käytettävissä olevalla alueella. Jos merkityt tokat eivät enää asetu rauhassa laiduntamaan Tankajoen niemeen vaan lähtevät takaisin kohti länttä niin ne sekoittuvat aidassa käymättömiin poroihin. Tästä koituu paliskunnalle ylimääräistä työtä ja Luposelän vasanmerkitysaita menettää arvonsa.

Tankajoki - Vuomaselkä aita on rakennettu 2000-luvun alussa ja linjattu

porojen luontaisten
kulkureittien mukaan. Poroja kuljetetaan sekä Vuomaselän että Luposelän
suuntaan aita
mukailleen. Tämän johdosta aidan siirtäminen on mahdotonta.

Keltaojan kullanhuuhdonta-alueelle ei voida myöntää enää uusia lupia,
koska uusien lupien
myöntäminen vaarantaa laidunkiertoaidan ja koko Tankajoen niemen käytön
kesäaikaisena
porolaitumena.

Paliskunta vastustaa jyrkästi koneellisen kullanhuuhdontaluvan
myöntämistä.

Antti Äärelä
Poroisäntä
Lapin paliskunta

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Remes Heikki Lauri	Telia Tunnistus	28.01.2022 13:39:20 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (4 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Tukes
Kaivosasiat
Valtakatu 2
96100 ROVANIEMI

Lausuntopyyntö Tukes 24.1.2022

Metsähallituksen lausunto kullanhuudontalupahakemuksesta HL2020:0048, Uusi Elämä, Sodankylä, Jarno Kurttila

Tukes pyytää kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla Metsähallitukselta lausuntoa kullanhuudontalupahakemuksesta HL2020:0048, Uusi Elämä.

Kullanhuudonta-alue sijaitsee Metsähallituksen metsätalouden hallinnassa ja metsätaloustoimien piirissä olevalla alueella Tankajoen varressa. Hakemusalueen pinta-ala on 4,2 ha. Alueella on tarkoitus harjoittaa kullanhuudontaa koneellisesti vaihteittain toimintaa laajentaen. Suunniteltu vuotuinen kaivumäärä on enintään 3000 m³.

Alue sijaitsee poronhoitolain tarkoittamalla (848/1990) erityisellä poronhoitoalueella Lapin paliskunnassa ja saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitettulla saamelaisten kotiseutualueella. Poronhoitolain mukaan erityisellä poronhoitoalueella ei saa valtion maata käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Myös laki Metsähallituksesta (234/2016) edellyttää, että sen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojeleminen on sovittava yhteen siten, että poronhoitolaissa säädetyt velvoitteet täytetään.

Metsähallituksella ei ole tällä hetkellä tiedossa ko. alueella nykyistä maankäyttöä muuttavia suunnitelmia. Hakemusalueen läheisyydessä ei ole matkailun yritystoimintaa, loma-asutusta sekä erityistä virkistyskäyttöä.

Alueella on harjoitettu metsätaloustoimintaa pitkään. Uudet metsät ovat syntyneet luontaisesti 1950-luvun loppupuolen siemenpuualoille. Alueella ei ole suoritettu minkäänlaisia maanmuokkaustoimia. Hakemuksessa käytetään termiä "myllertämää", jonka merkitys ei selviä. Vanhoissa hakkuissa on hakattu myös kitumaata, joita ei nykyisin ole hakattu lainkaan vuosikymmeniin. Metsähallituksen laserkeilausaineiston mukaan hakemusalueen metsämaalla on mäntypuustoa 40-90 m³/ha. Nykyisellään kullanhuudonta-alueen metsämaat ovat mäntyä kasvavaa ja kuivahkon kankaan kasvatusmetsää. Kasvatushakkuista hakemusalueella on ollut viimeksi v. 2007. Alue on pääosin luontaisesti uudistuvaa. Hakemusalueesta noin 1 ha on kitumaan korpea Keltaojan varressa.

Kullanhuudonta-alueilla luvanhaltija on velvollinen korvaamaan Metsähallitukselle aiheuttamansa puusto- yms. vauriot sekä puuston ennaikaisesta hakkuusta aiheutuneen

menetyksen. Polttopuiden ottoon ei saa lupaa ko. lupa-alueen sisälle, maapuita ei saa polttaa, vaan ne jätetään lahoppuujatkumoksi luonnon monimuotoisuuden lisäämistavoitteiden vuoksi.

Huuhdonta-alueen ulkopuolelle sijoittuvaan kaivuaikaiseenkin majoittumiseen ja mahdolliseen asuntovaunun talviaikaiseen säilytykseen tulee hakea lupa Metsähallitukselta. Asuntoauton pito on mahdollista kaivuaikana hakemusalueen sisällä. Hakija on ilmoittanut hakemuksessaan, ettei rakentamistarvetta ole.

Kullanhuuhdontaluvan haltija on kaikilta osin vastuussa Metsähallitukselle ja kolmannelle osapuolelle kaivutoiminnasta mahdollisesti aiheutuvista vahingoista. Kaivutoiminnan takia poistettavan puuston ottoon tulee huuhdontaluvan haltijan hankkia maksullinen lupa osoituksen mukaan. Mikäli kullanhuuhdontalupa myönnetään, luvanhaltija on velvollinen korvaamaan täysimääräisesti Metsähallitukselle aiheuttamansa puusto- yms. vauriot sekä taimikoiden ja puuston odotusarvon menetykset. Lisäksi luvanhaltijan on korvattava kullanhuuhdonnan ajalta metsämaan puuntuoton menetykset siltä osin kuin alue on pois puuntuotannosta. Edelleen hakijan on toiminnan päätyttyä metsitettävä alue kustannuksellaan tai korvattava metsittämisestä aiheutuvat kustannukset. Alue on metsätalousmaata ja uuden puuston kasvuun on investoitu.

Tällä hetkellä Metsähallituksella ei ole tiedossa, että hakemusalueella olisi uhanalaisten kasvien ja eläinten esiintymiä, petolintujen pesintää tai tunnettuja kulttuuriperintökohteita. Alueelta tai sen välittömästä läheisyydestä ei ole kartoitettu muinaismuistolain (17.6.1963/295) suojaamia muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita. Jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäännös, on työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja ilmoitettava kohde Museovirastolle tarpeellisia toimenpiteitä varten. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Myös muut alueella mahdollisesti olevat kulttuuriperintökohteet, kuten vanhat kullankaivun historiaan liittyvät jäännökset, tulee ottaa huomioon maankäytössä. Metsähallitus ei tule tekemään alueella maastokartoituksia ko. hankeen johdosta. Metsähallitus ei sitoudu tällä lausunnollaan vastuuseen alueen mahdollisista kartoittamattomista ja vielä löytymättömistä kohteista. Luonnonsuojelu- ja vesilain viranomaisvalvonnasta alueella vastaa Lapin ELY-keskus. Tarkemmat tiedot mainituista alueen vesiluontotyypeistä, suojelualueista, rauhoitetuista ja suojelluista kohteista ja lajeista sekä haetun toiminnan vaikutuksista niihin antaa Lapin ELY-keskus.

Kullankaivuun haitalliset vaikutukset konkretisoituvat, mikäli kullanhuuhdonnan vuoksi alapuoliseen vesistöön pääsee hienojakoista maa-ainesta ja ravinteita. Pohjan liettyminen tuhoaa lohikaloille tärkeitä kutu- ja poikastuotantoalueita sekä kuoriutuneita poikasia ja kehittymässä olevaa mätää.

Vesiluonnon osalta kaivutoiminta tulee järjestää siten, ettei alapuoliseen vesistöön pääse kalastolle ja muulle vesiluonnolle haitallisessa määrin liettymistä aiheuttavaa mineraaliainesta eikä ravinteita. Maa-aineksien pääsy alapuoliseen vesistöön voidaan estää riittävällä veden kierrätyksellä ja saostuslaitailla.

Metsähallitus pyytää muistuttamaan kaivajaa seuraavista asioista mahdollisen luvan myöntämisen yhteydessä:

- Kaivutoiminta tulee tapahtua siten, että alapuoliseen vesistöön ei pääse liettymistä ja rehevöitymistä aiheuttavaa orgaanista ja kiintoainesta eikä ravinteita
- Kaivukauden päättyessä jyrkät kaivantojen reunat on luiskattava. Reunat on myös merkittävä maastoon riittävän näkyvästi porotaloutta haittaamattomalla tavalla, ns. pyykkinarut ja lippusiimat ovat kiellettyjä
- Hakijan on tehtävä ilmoitus maankäyttömuodon muutoksesta Suomen metsäkeskukselle ja alueen ottamisesta muuhun käyttöön, mikäli lupa myönnetään ja toiminta laajenee pienimuotoisesta kaivusta (Metsälaki 1093/1996 3 §)
- Kaivoslain 108 § mukainen riittävä vakuus ottaen huomioon lupamääräykset sekä alueen taimikoiden ja puuston odotusarvon menetykset tuhoutuneiden taimikoiden ja puuston osalta sekä alueen metsittämistoimenpiteet toiminnan päätyttyä. Lähtökohtana tulee olla, että alue ennallistetaan ja maisemoidaan sitä mukaan, kun kaivu etenee
- Tutkimustoiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että puustolle ja taimikoille aiheutuvat vahingot ovat mahdollisimman vähäisiä. Puuston poisto on tehtävä kaivun etenemisen mukaan kaivukausittain etukäteen Metsähallituksen kanssa sopien. Poistettava ainespuukelpoinen puusto on korvattava mahdollisine odotusarvoineen. Puuryhmiä on jätettävä kaivualueelle
- Toiminnan päätyttyä tehdään hakijan kustannuksella puolueeton arviointi yhteisesti hyväksytyin tahon toimesta kaikista metsätaloudelle aiheutuneista vahingoista. Metsänkasvatukselle saattaa taimikko- ja puustovahinkojen lisäksi aiheutua haittaa maapohjan sekoittumisen, tiivistymisen, vettymisen yms. syiden johdosta
- Toiminnan päätyttyä hakijan kustannuksella tai toimesta suoritetaan kaivualueiden keinollinen metsittäminen uuden metsän kasvun aikaansaamiseksi. Korvaukseen tulee sisältyä materiaali- ja työkustannukset kaikilta osin mukaan lukien suunnittelukustannukset ja asian käsittelystä ennalta arvaamattomasti aiheutuvat kustannukset
- Tiestön käyttöä koskee laki yksityisistä teistä (15.6.1962/358) ja tiestön käytöstä päättää tienpitäjä. Tiestö on ns. isännäntiestöä ollen kokonaan Metsähallituksen hallinnassa ja tiestö ei ole yleistä tietä. Kullanhuudontalupa ei anna oikeutta tiestön käyttöön. Metsähallitus ei yleensä rajoita teillään kevyttä liikennettä, mutta raskaisiin kuljetuksiin on oltava Metsähallituksen lupa. Alueella oleva metsäautotiestö on heikkokuntoista. Metsähallitus ei vastaa tiestön huonosta kunnosta ihmisille ja kalustolle mahdollisesti aiheutuneista vahingoista. Raskaiden kuljetusten ja muun liikennöinnin mahdollisesti aiheuttamat vauriot tiestölle tulee aiheuttajan korvata. Kelirikkoaikainen liikenne ei ole sallittua.
- Kullanhuudonta-alueelle Tankajoen länsipuolelta johtava tiestö on osittain yksityismailla, johon Metsähallituksella ei ole kulkuoikeutta ja mikäli kullanhuudontalupa myönnetään, on luvan saaja velvollinen hankkimaan koneellisia kulkuneuvoja ja muutoinkin säännöllistä kulkemista varten luvan myös yksityisiltä maanomistajilta

Metsähallitus arvioi, ettei porotalouden rakenteille kyseessä olevassa tapauksessa aiheudu haittaa, koska rakenteita ei ole hakemusalueen sisällä. Lähiympäristössä on Lapin paliskunnan väliaita. Porotalouden TOKAT-paikkatietojärjestelmän mukaan alue on porojen

syys- ja kevätlaidunalueita. Porojen aitaankuljetusreitit ei ole järjestelmässä ko. alueelle merkitty. Poronhoitotyöt on huomioitava kullanhuuhdonnassa.

Tukes pyytää lausuntopyyntönsä kaivoslain 38 §:n nojalla myös Metsähallituksen perusteltua näkemystä alueen hallinnasta vastaavana viranomaisena hakemuksen mukaisen toiminnan vaikutuksesta saamelaisien oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan, huomioiden alueen läheisyydessä olevat muut vastaavat luvat ja muut käyttömuodot.

Metsähallitus toteaa, ettei sillä ole tarvittavaa tietoa ja osaamista saamelaiskulttuurille aiheutuvien vaikutusten arviointiin, joten Metsähallitus ei ota kantaa toiminnan vaikutuksesta saamelaiskulttuuriin.

Puheena olevan luvan ja ympärillä olevien muiden kullanhuuhdontalupien yhteisvaikutuksella voi olla haittaa paikallisen paliskunnan harjoittamalle porotaloudelle, metsätaloudelle, kalastolle ja alue-ekologisille kohteille. Alueen maisemakuvaa tulee pysyvämmiin muuttamaan mahdollinen laajamittainen koneellinen kullanhuuhdonta, joka hävittää ja muuttaa kaivualueilta luontaisen kasvillisuuden kesäaikaisen liikkumisen seurauksena toisin kuin alueella harjoitettu kuin metsä- tai porotalous. Lupapäätöstä myönnettäessä tulee arvioida, onko noin 110 ha:n "kullanhuuhdonta-alueen" muodostuminen yksittäisten kullanhuuhdontalupien kautta haittaa aiheuttavaa. Metsähallitus katsoo muutenkin, että erilaisten ympäristövaikutusten arvioinneissa ei tule pidättäytyä nyt lausunnolla olevan kaltaisessa tilanteessa yksittäiseen hakemukseen, vaan arvioida kysymyksessä olevaa toimintaa ja sen vaikutuksia kokonaisuutena.

Heikki Remes

kaivannaisiasiantuntija

JAKELU Tukes

TIEDOKSI Harri Saxlund

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Valtakatu 2
96100 Rovaniemi
kaivosasiat@tukes.fi

VIITE LAUSUNTOPYYNTÖ HL2020:0048 (SAAPUNUT 24.1.2022)
ASIA KULLANHUHDONTALUPAHAKEMUS HL2020:0048 UUSI ELÄMÄ

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt Saamelaismuseum Siidalta lausuntoa Jarno Kurttilan, Antti Heikkisen, Toni Raesalmen ja Mikko Koskelan kullanhuuhdontalupahakemuksesta HL2020:0048. Saamelaismuseum Siida on saamelaisalueella toimivaltainen viranomaisen arkeologisen kulttuuriperinnön sekä maiseman ja rakennusperinnön suojelun ja hoidon suhteen.

Lupahakemusalue HL2020:0048 sijaitsee Sodankylän kunnassa, Vuotson kylän luoteispuolella, Tankajoen länsirannalla ja Keltaojan eteläpuolella. Kullanhuuhdontalupaa haetaan koneelliseen kullankaivuuseen neljäksi vuodeksi. Lupahakemusalueen pinta-ala on 5 hehtaaria, ja vuotuinen kaivumäärä on enintään 500 m³ tai 3000 m³. Hakemuksen liitteenä on kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma.

Pohjois-Lapin maakuntakaavassa (2007) lupahakemusalue on metsätalous- ja poronhoitovaltaista aluetta M-1 4561, jota voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin. Lupahakemusalue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella ja poronhoitolain 2.2 § mukaan erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella, jolla maata ei saa käyttää niin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa porotaloudelle.

Kulttuuriympäristö

Lupahakemusalueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) suojelemia kiinteitä muinaisjäänköksiä. Mikäli alueelta kuitenkin kaivutyön aikana havaitaan merkkejä esihistoriallisen ihmisen toiminnasta, kuten liesiä tai muinaisesineitä, työt löytöpaikalla on keskeytettävä ja löydöistä on ilmoitettava museoviranomaisille, tässä tapauksessa Saamelaismuseum Siidan arkeologille.

Saamelaismuseum Siida toteaa, että yksittäisenä koneellisena lupahakemusalueena HL2020:0048 ei tässä laajuudessa uhkaa eikä vähennä alueen kulttuuriperintöarvoja. Kullanhuuhdonta-alueiden kokonaisvaltaiselle tarkastelulle ja niiden maisemaan ja ympäristöön kumuloituvien vaikutusten arvioinnille on selkeä tarve tilanteessa, jossa yksittäiset, pinta-alaltaan pienet huuhdonta-alueet muodostavat käytännössä suuren yhtenäisen alueen. Suuruudeltaan enintään 7 hehtaarin vierekkäisiä kullanhuuhdonta-alueita tulisi voida käsitellä laajempina aluekokonaisuuksina, esimerkiksi jokilaaksoittain tai muuten alueittain, jotta kullanhuuhdonnan kokonaisvaikutuksia voidaan arvioida luonnonympäristön, kulttuuriympäristön ja maiseman kannalta.

Näin ollen Saamelaismuseum Siida kehottaa Tukesia vastaavana lupa- ja valvontaviranomaisena käsittelemään kullanhuuhdontalupahakemuksia alueellisina kokonaisuuksina ja arvioimaan niiden yhteisvaikutuksia kyseisen alueen kulttuuriperintöön ja luonnonympäristöön ja erityisesti maisemaan.

Juha-Pekka Joonas
arkeologi

Satu Taivaskallio
tutkija

